

روژه

عدم احراز صلاحیت یا عدم تأیید صلاحیت؟!

• شرق: با نزدیک‌شدن به زمان انتخابات مجلس شورای اسلامی یکی از موضوعات بحث‌برانگیز نحوه رسیدگی به صلاحیت نامزدهای انتخابات است و برخی با علم به داشتن صلاحیت‌های قانونی و نبود مانعی برای عدم تأیید صلاحیت برای انتخابات ثبت‌نام می‌کنند؛ اما در نهایت با عدم احراز صلاحیت مواجه می‌شوند و برخی هم با عدم تأیید صلاحیت، ابهام در تفسیر این دو نظر باعث شده افکار عمومی با دیده تردید به نحوه بررسی صلاحیت‌ها نگاه کند. برای نمونه در دهمین دوره انتخابات مجلس شورای اسلامی با ثبت‌نام ۱۲هزارو ۱۲۳ نفر، هیئت نظارت شورای نگهبان، با رد صلاحیت و عدم احراز صلاحیت حدود ۶۰ درصد از نامزدها، رد صلاحیت گسترده‌ای را رقم زد. برخی از نمایندگان در مجلس نهم نیز از سوی شورای نگهبان رد صلاحیت شدند و مجوز حضور در بین کاندیدها برای انتخابات مجلس دهم را نیافتند که این سؤال را مطرح می‌کرد که چگونه نماینده فعلی مجلس برای دور بعد اصلح نیست؛ البته این مورد در انتخابات مجلس هفتم هم رقم خورد، بسیاری از نامزدهای انتخابات که عضو مجلس ششم بودند، رد صلاحیت شدند.
دراین‌باره هادی طحان‌نظیف، عضو حقوق‌داد شورای نگهبان، با بیان اینکه قانون انتخابات راجع به بررسی صلاحیت نامزدها سه حالت را پیش‌بینی کرده، توضیح داده است:
۱- تأیید صلاحیت، ۲- رد صلاحیت و ۳- عدم احراز است که در تبصره یک ماده ۵۲ قانون به این موضوع اشاره شده است. این عضو حقوق‌دان شورای نگهبان معتقد است: یک سری شرایط و موانع در قانون ذکر شده و اصل بر لزوم احراز صلاحیت است؛ ازاین‌رو کسی که این شرایط را ندارد، اساساً وارد گردونه انتخابات نمی‌شود؛ ضمن آنکه در بررسی‌هایی که شورای نگهبان انجام می‌دهد، صلاحیت نامزدها باید احراز شود که به این حالت گفته می‌شود «رد تأیید صلاحیت شده است».
حالت دیگری هم وجود دارد، گاهی اوقات شورا براساس مستندات و مدارک یقین پیدا می‌کند که شخصی برخی از شرایط را ندارد یا برخی از موانع را دارد. برای مثال می‌توان به سن داوطلبان انتخابات مجلس اشاره کرد. به گفته طحان‌نظیف، قانون‌گذار بشرط حداقل ۳۰ سال را در قانون مقرر کرده، درحالی‌که شخصی ممکن است ثبت‌نام کند و سن او زیر ۳۰ سال باشد یا آنکه شخصی محکومیت کیفری داشته باشد. عضو حقوق‌دان شورای نگهبان در مثال دیگری به مدرک داوطلبان انتخابات مجلس اشاره کرده و گفته است: قانون لحاظ کرده که مدرک برای ثبت‌نام در انتخابات مجلس شورای اسلامی باید کارشناسی ارشد باشند؛ درحالی‌که برخی افراد در ادوار گذشته مدعی بودند ما این مدرک را دارا هستیم یا حتی مدعی بودند ما مدرک دکتر داریم؛ درحالی‌که وزارت علوم مدرک آنها را تأیید نمی‌کرد یا حداقل مدرک آنها را معتبر ارزیابی نمی‌کرد. این افراد قطعاً رد صلاحیت می‌شوند؛ چون فاقد یک‌سری از شرایط قانونی هستند. او ادامه داد: حالت سومی هم وجود دارد. ممکن است گاهی اوقات شورای نگهبان به این یقین که فرد دارای شرایط قانونی است، نرسد و ابهاماتی داشته باشد؛ ازاین‌رو نمی‌تواند صلاحیت شخص را در این‌ حالت تأیید کند. طحان‌نظیف گفت: کسی که می‌خواهد در یک مصدر سیاسی و پُست نمایندگی مجلس قرار بگیرد، باید برخوردار از شرایط قانونی باشد و نداشتن موانع از سوی شورای نگهبان احراز شود، اگر این اتفاق نیفتاد، شورای نگهبان نتیجه بررسی‌های خود را به‌عنوان «عدم احراز» اعلام می‌کند. به‌هرحال چه رد صلاحیت و چه عدم احراز صلاحیت نتیجه محروم‌شدن افراد از حق انتخاب‌شدن است؛ هرچند شورای نگهبان براب همه انتقادات درباره رد صلاحیت‌ها و عدم احراز صلاحیت‌ها یک پاسخ کلیدی دارد و آن انجام وظیفه طبق مَرّ قانون است و اگر قانون انتخابات ایراد دارد و منتج به نتیجه منطقی نمی‌شود، باید نقص را در قانون قدیمی و پو ایراد انتخابات مجلس دانست.

شرق: مراسم رونمایی از سامانه ثبت دارایی مقامات، مسئولان و کارگزاران با حضور دکتر شهرداری، رئیس مرکز آمار و فناوری اطلاعات قوه قضائیه برگزار شد تا بعد از ۴۰ سال اجرای اصل ۱۴۲ قانون اساسی شکل و شمبایلی جدی به خود بگیرد. همه مسئولان و مدیران عالی‌رتبه در یک ماه آینده یعنی تا ابتدای آبان باید همه دارایی‌های خود، همسر یا همسران اعم از دائم یا موقت و فرزندان را چه در داخل ایران و چه خارج از کشور در این سامانه ثبت کنند. عدم ثبت اطلاعات صحیح یا ارائه اطلاعات فریب‌کارانه یا مخفی نگاه‌داشتن اصل دارایی‌ها ازاین‌پس مستوجب مجازات خواهد بود. اولین مسئولی که لیست دارایی‌های خود، همسر و فرزندان تحت تکفل را ثبت کرده است، ججت‌الاسلام رئیسی، رئیس قوه قضائیه است. رئیس

مرکز آمار و فناوری اطلاعات قوه قضائیه دراین‌باره گفته است: رئیس قوه قضائیه دارایی‌های خود، همسر و فرزندان تحت تکفلشان را به مقام معظم رهبری اعلام کردند و خودشان پیشگام در انجام قانون هستند. او افزود: سایر مسئولان باید در یک ماه اموالشان را اعلام کنند. رئیس مرکز آمار و فناوری اطلاعات قوه قضائیه تصریح کرد: مسئولان ابتدا باید در سامانه ثنا ثبت‌نام کنند و ثبت اطلاعات منحصرأ در سامانه دارایی مسئولان انجام می‌شود. شهرداری درباره محرمانه‌بودن اطلاعات نیز توضیح داده است: افشا و انتشار اطلاعات جرم‌انگاری شده است و به دلیل ملاحظات امنیتی ثبت دارایی در چند مرحله انجام می‌گیرد تا اگر احیاناً مشکلاتی در حوزه امنیتی وجود دارد، برطرف شود. رئیس مرکز آمار و فناوری اطلاعات قوه قضائیه بیان کرد: دارایی مسئولان شامل دارایی‌های خارج از کشور هم می‌شود.

هیچ‌کس جز رئیس قوه قضائیه به اطلاعات دسترسی نخواهد داشت

این مسئول قضائی معتقد است: ملاحظات امنیتی برای ما اهمیت بسیاری دارد و تاکنون پایگاهی که تا این اندازه ملاحظات امنیتی داشته باشد، در قوه قضائیه نداشته‌ایم یا کم داشته‌ایم، هیچ‌کس جز رئیس قوه قضائیه دسترسی به اطلاعات نخواهد داشت. اطلاعات را رمزگذاری خواهیم کرد و در بستر اینترنت قرار نمی‌دهیم و اطلاعات دارای سه کلید رمزگذاری است. او خاطرنشان کرد: قوانین ما منحصر به این قانون نیست. قوانین دیگری داریم که اگر کسی مرتکب اموری مانند رشوه، اختلاس و... شود، منتظر نمی‌مانیم تا دوره مسئولیتش تمام شود و قوه قضائیه ورود خواهد کرد.

دارایی‌های داخل کشور و خارج کشور باید ثبت شوند

معاون رئیس قوه قضائیه در پاسخ به سؤالی درباره چگونگی شناسایی اموال مسئولان در خارج از کشور و کشورهایی که جمهوری اسلامی ایران با آنها مرادهای ندارد، گفت: چه مراده داشته باشیم و چه نداشته باشیم، دستگاه‌های اطلاعاتی ما همه‌چیز را تحت نظر دارند، قانون‌گذار درحال‌حاضر بیان به خوداظهاری دارد و ما حق تجسس نداریم؛ تجسس حرام است. اگر پای کسی در پرونده‌ای کشیده و فسادی رخ دهد، ورود خواهیم کرد.

ضمانت اجرای ثبت دارایی‌های مسئولان
این سامانه که بر اساس ابلاغ آیین‌نامه قانون رسیدگی به دارایی مقامات، مسئولان و کارگزاران جمهوری اسلامی ایران از سوی رئیس قوه قضائیه اجرائی شده است، برای تحقق اهداف قانون مذکور

سیاست

بارونمایی از سامانه دارایی مسئولان مقرر شد

ضرب الاجل اعلام اموال مقامات

همه مسئولان باید ظرف یک ماه دارایی خود را ثبت کنند

چه کسانی باید اموال خود را معرفی کنند

معرفی اموال مسئولان منحصر به مقامات عالی‌رتبه نظام مانند رهبر انقلاب و رؤسای سه قوه نیست و قانون رسیدگی به دارایی مقامات، مسئولان و کارگزاران جمهوری اسلامی ایران، دایره شمول این امر را گسترش داده است. بر این اساس، مسئولان عالی باید دارایی خود را ظرف یک ماه آینده در سامانه ثبت کنند؛ ازجمله مقام معظم رهبری که ایشان هم باید طبق قانون اموال و دارایی‌های خود و همسرشان را معرفی کنند. در مرحله بعد، افراد ذیل قرار دارند: رئیس جمهوری، معاونان رئیس جمهوری، وزیران، نمایندگان مجلس خبرگان رهبری، اعضای مجمع تشخیص مصلحت نظام، مقامات منصوب از سوی رهبری، اعضای شورای نگهبان، نمایندگان مجلس شورای اسلامی و معاونان رئیس مجلس و مدیران کل مجلس، معاونان رئیس قوه قضائیه و رؤسای سازمان‌ها و دستگاه‌های وابسته به این قوه و معاونان و مدیران کل آنان، دادستان کل کشور، رئیس دیوان عالی کشور و رئیس دیوان عدالت اداری و رؤسای کل دادگستری استان‌ها و معاونان همه آنها و سایر دارندگان پایه قضائی، مشاوران سران سه قوه، رؤسای دفاتر سران سه قوه، مجمع تشخیص مصلحت نظام و مجلس خبرگان رهبری، دستیار ارشد رئیس جمهوری، معاونان وزرا، مدیران کل و ویژه و هم‌ترازان آنها، دبیران شورای عالی امنیت ملی، مجمع تشخیص مصلحت نظام، هیئت دولت، شورای عالی انقلاب فرهنگی و شورای عالی فضای مجازی، رئیس و دادستان دیوان محاسبات کشور، معاونان آنان و اعضای هیئت مستشاری، رئیس، قائم‌مقام، معاونان و دبیرکل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، رؤسا و معاونان سازمان‌ها و مؤسسات دولتی، نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی و مدیران کل آنها، فرماندهان و مسئولان نیروهای مسلح از درجه سر‌تیمپتام و بالاتر و هم‌ترازان آنها و رؤسای کلانتری‌ها، مدیران عامل، اعضای هیئت‌مدیره بیمه‌ها، بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری دولتی و شرکت‌ها و مؤسسات وابسته به آنها، رؤسای مناطق و رؤسای شعب ارزی و ویژه و سیرپست‌های مناطق، رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار و معاونان او، رؤسای بورس‌های تخصصی، مناطق و فرابورس، رئیس و اعضای هیئت عامل صندوق توسعه ملی، استانداران و معاونان آنان، فرمانداران، شهرداران و اعضای شورای شهر تمام شهرها و شهرداران مناطق کلان‌شهرها و معاونان آنها، سفرا و کارداران، سرکنسول‌ها و مسئولان حفاظت منافع و رؤسای نمایندگی‌های جمهوری اسلامی ایران در خارج کشور، نمایندگان دولت در مجامع عمومی، هیئت‌مدیره، هیئت امنا و مدیرعامل شرکت‌ها و مؤسسات دولتی یا وابسته به دولت و نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی، اعضای هیئت‌مدیره و مدیرعامل و بازرسان مناطق ویژه و مناطق آزاد تجاری و معاونان آنان، رئیس کل گمرک و معاونان وی و مدیران کل گمرک و رؤسای گمرکات کشور، رئیس سازمان امور مالیاتی کشور، معاونان، مدیران کل و سرممیزین.

سه ماده برای ضمانت اجرای آیین‌نامه در نظر گرفته است. در ماده ۱۷ این آیین‌نامه آمده است: «نتیجه بررسی نهایی هیئت بررسی از طریق رئیس هیئت به رئیس قوه قضائیه گزارش می‌شود. چنانچه به تشخیص رئیس قوه قضائیه دارایی افراد مشمول قانون بر خلاف حق افزایش یافته باشد، ضمن اتخاذ تصمیم درباره دارایی افزایش‌یافته، در صورت ارتکاب تخلف یا توجه اتهام، مراتب را به مرجع صالح ارجاع می‌دهد تا مبنی بر تصمیم متخذه مورد رسیدگی قرار گیرد». در تبصره ذیل این ماده

نیز آمده است: « چنانچه پس از رسیدگی به پرونده، دلایل و مدارک جدیدی کشف شود که بررسی مجدد را ضروری نماید، مراتب جهت اتخاذ تصمیم به رئیس قوه قضائیه اعلام می‌گردد». همچنین درباره محرمانه‌بودن نتیجه رسیدگی‌ها در ماده ۱۸مقرر شده است: « رئیس قوه قضائیه می‌تواند نتیجه رسیدگی به دارایی مشمولان ماده یک قانون را منتشر نماید»

هر چند ایران یکی از اصل‌های قانون اساسی خود را به اعلام دارایی مسئولان اختصاص داده اما در عمل تاکنون ناموفق بوده است. شاید بخشی از عدم موفقیت به خلاهای قانونی مربوط می‌شود اما بخش مهم آن قبول‌نکردن مدیران برای تن‌دادن به چنین امر مهمی بوده است.

اصل صدهولودوم مصوب سال ۶۸ مقرر داشته است: «دارایی رهبر، رئیس‌جمهور، معاونان رئیس‌جمهور، وزیران و همسر و فرزندان آنان قبل و بعد از خدمت، توسط رئیس قوه قضائیه رسیدگی می‌شود که برخلاف حق افزایش نیافته باشد». البته این اصل در سال ۵۸ کمی متفاوت بود و در آن زمان مقرر شده بود: «دارایی رهبر یا اعضای شورای رهبری، رئیس‌جمهور، نخست‌وزیر و وزیران و همسر و فرزندان آنان قبل و بعد از خدمت، توسط دیوان عالی کشور رسیدگی می‌شود که برخلاف حق افزایش نیافته باشد».

اعلام دارایی مسئولان سایر کشورها

در دنیا به دو طریق مسئولان اموال خود را معرفی می‌کنند: مسئولان در برخی کشورها از جمله آمریکا، روسیه، هند، سوئد، بولیوی، انگستان، اندونزی، ایتالیا، استونی، مغولستان و قزاقستان و... علاوه بر اموال خود باید اموال اعضای خانواده را نیز معرفی کنند؛ در برخی کشورهای دیگر مانند کانادا، چین، کره‌جنوبی، ژاپن، ترکیه آلمان، فرانسه، الجزایر، برزیل و... مسئولان فقط باید دارایی خود را معرفی

آینه

کیتان

جرا ابوالفضل آب نوشید

• حسین شرعتمداری: اکنون نگاهی به توده‌های مستضعف و سختی معیشت آنان بیندازید و در سوی دیگر برخی از مدیران مرفه – تاکیدی می‌شود که فقط برخی از آنان- را به تماشـا بنشینید! خانه‌های چندده میلیاردتومانی را با آپارتمان‌های چندده‌متری و اجاره‌ای مقایسه کنید. دغدغه یک سفر، نه به دیار سربز شمال و سواحل دریا و با فلان گوشه فتنه‌خیز اروپا و آمریکا، بلکه برای زیارت امام رضا علیه‌السلام و با آرزوی حضور در اربعین حسینی(ع) و... را کنار هم بگذارید. چه می‌بینید؟! برخی از مرفهین تکیه‌زده بر مدیریت ابرو در هم می‌کشند و باد به غیغب می‌اندازند که حاصل تلاش خودمان است! بر فرض که چنین باشد و بر فرض که کلام حکیمانه امیر مؤمنان (علیه‌السلام) را نادیده بگیریم که هرجا ثروت انبوهی هست در کنارش حق ضایع‌شده‌ای وجود دارد ولی سخن این است که صاحبان ثروت‌های انبوه حتی اگر بر فرض محال، ثروتشان به حلال باشد، حق حضور در مسئولیت را ندارند... یاران این زمانی ابوالفضل‌العباس و پیروان پاکبخته خمینی و خامنه‌ای نه‌فقط اندک و کم‌شمار نیستند، بلکه سراسر ایران اسلامی را با رایحه روح‌بخش حضور خود معطر کرده‌اند. مشکل آن است که در برخی از مدیریت‌های حساس و گره‌گشا حضور ندارند، اگرچه هرجا به کار گرفته شده‌اند به وضوح نشان داده‌اند که مدیران لایقی هستند.

تاریخچه

پشت صحنه تحریم‌های مالی

بانک مرکزی ایران مجدداً از سوی آمریکا تحریم شد. پشت صحنه این تحریم‌های تکراری چیست؟ آیا تحریم‌های جدید تکرار همان تحریم‌های قبلی است یا نه، پشت این تحریم‌ها تکراری اهداف خاصی نهفته شده که بخشی از اقتصاد ایران را نشانه‌گیری کرده است؟... آخرین سوالی که درخصوص تحریم‌های جدید بانک مرکزی مطرح می‌شود، پاسخ سیاست‌گذار به تحریم‌های مذکور است. البته تا زمانی که سیاست‌گذار باور به افزایش هزینه‌های تحریم‌های جدید می‌تواند به همراه هزینه‌های قبلی هزینه‌های مزادادی را به همراه داشته باشد، فضا برای واکنش‌های سیاسی باز می‌شود. بلوکه‌شدن دارایی‌ها، افزایش هزینه‌های مبادله، تخریب استانداردهای بانکی و ایجاد بازار غیررسمی تنها بخشی از هزینه‌های تحریم‌های جدید هستند. اولین راه‌حلی که به ذهن‌خطور می‌کند، مبادله پایاپای و توافقات دوسویه با کشورهای شریک تجاری است. این رویکرد باعث می‌شود تا کشور تجارت خود را به کمک مجاری‌ای انجام دهد که در بررس تحریم‌ها نیستند. گروهی دیگر سناریوی «پس‌انداز اجباری» را مطرح می‌کنند. منظور از پس‌انداز اجباری این است که بخشی از درآمد‌های ارزی دولت در حساب‌های خارجی بلوکه شود و به‌عنوان پس‌اندازی برای آینده باقی بماند.

ایران

دموکراتیک‌شدن جنگ!

• عباس عبیدی: ... جنگ ایران و عراق و جنگ جهانی دوم هرکدام روز و ساعت شروع داشتند و روز و تاریخ پایانی نیز دارند. طرفین آنها دو دولت بودند و با قواعد حقوقی مشخص می‌جنگیدند و یکدیگر را به رسمیت می‌شناختند. ولی این جنگ (حمله به تاسیسات عرستان) چنین نیست؛ مرز میان جنگ و صلح برداشته می‌شود چون مقررات حقوقی بر رفتار طرفین حاکم نخواهد بود. طرفین ماجرا واجـد شخصیت حقوقی نیستند. هر اتفاقی می‌تواند آغاز یک عملیات نظامی باشد و به‌سرعت نیز مسکوت گذاشته شود. اسرائیل در چارچوب جدید فاقد امنیت به معنای کلاسیک آن خواهد بود و با شیوه‌های گذشته نمی‌تواند امنیت خود را تأمین کند. بسیاری از نقاط اسرائیل حتی ۵۰ کیلومتر عرض یا عمق ندارند. مهم‌ترین مشکل امنیتی اسرائیل در خطر تهاجم قرارگرفتن تاسیسات هسته‌ای آن است. همچنین مورد تهاجم سلاح‌های غیرمتعارف قرارگرفتن است. بعلاوه سرعت پیشرفت فناوری چنان است که ثقیفیت امکانات و ادوات را برای تهاجم غیرکلاسیک و نامتعارف بیشتر می‌کند؛ به عبارت دیگر فناوری و دسترسی به آن نیز دموکراتیک شده است.

سازات

از مرد حرف تا مرد کار

• مسعود بیرهادی: عمر حافظه‌ها را باید کوتاه کرد که وعده‌های انتخاباتی یادمان نماند. رسانه‌ها هم از بازپخش آن وعده‌های خودداری کنند تا مبادا به تریج فبای کسی که آن وعده‌ها را حین مناظرات یا به عبارت واقعی‌تر، مبارزات انتخاباتی داده است بربخورد. یادآوری تعداد مشاغلی که قرار بود ایجاد شود با واقعیت امروز نهن‌تا نمی‌خواند که ما را به این نتیجه می‌رساند، گویی آن‌ها صرفاً عده‌هایی برای متن سخنرانی بوده‌اند نه برنامه‌ای برای اجرا!!... اگر کمی عمیق‌تر بنگریم، سرمان کلاه کشادی رفته است. برخی ساینسور در ایام انتخابات با وعده‌های فریبنده و ظاهری مردمی، رای اکثریت ملت را به دست آوردند. با پوشش خصوصی‌سازی و سیردن امور به دست مردم، بسیاری از کارخانه‌ها را به ناکاربدلان آشنا سپردند و درواقع، اختصاصی‌سازی کردند.